

Magna Natura **(Anaokullarında Doğa Eğitimi)**

1. Neden doğa eğitimi erken yaşlarda verilmeli?

Sosyal yaşam alanlarının doğadan giderek uzaklaşması çocukların gelişim aşamalarında doğa ile aralarındaki bağı zayıflatmakta ve sınırlandırmaktadır. Buna karşılık, eğitimden eğlenceye kadar hemen bütün etkinlikler kapalı alanlarda yapılmakta, boş zamanlarda ise TV, internet ve cep telefonu gibi teknoloji ağırlıklı eğilimler ön plana çıkmaktadır. Bütün bunlar bir yandan çocukların sosyal, akademik, psikolojik ve bedensel gelişimine zarar vermekte diğer yandan da doğa kavramı onların dünyasında gerçek hayatla ilişkisi olmayan ütopyik bir varlığa dönüşmektedir.

Erken yaşlarda başlanacak olan doğa eğitimi öncelikle çocukların doğa bilinci ve sevgisi üzerinde katkılar yapacak ve onları doğa ile barışık yaşam şekillerine hazırlayacaktır. Böylelikle tek başına büyük bir ekosistem olan dünyamızın karşı karşıya bulunduğu pek çok sorunun çözümüne katkı sağlanacaktır. Bununla birlikte doğa eğitiminin ve doğada geçirilen zamanın çocuklar üzerindeki olumlu etkileri çeşitli bilimsel araştırmalarla açık bir şekilde ortaya konulmuştur. Bu olumlu etkiler başlıklar halinde aşağıda sıralanmıştır:

- a) Çocukların çok yönlü (zihinsel, duygusal, sosyal, psikolojik ve fiziksel) gelişimini destekler,
  - *Vicdan ve merhamet duygusunun geliştirilmesi,
  - *Doğanın bir parçası olduğunun kavranabilmesi, doğadan kopuk yaşamın normal bir durum olmadığına anlaşılabilmesi ve doğa sevgisinin bireyde bir karakter parçası haline gelebilmesi,
  - *Doğanın iyileştirici gücünün keşfedilmesi ve bu yönde merak duygusunun oluşturulması,
  - *Saygı kavramının şekillenmesi. Her canlıya ve yaşam haklarına saygı bilincinin kazandırılması,
  - *Farklılıkları kabullenilmesi. Farklılıkların birlikte olabileceği bilincinin geliştirilmesi. Her canlıyı olduğu gibi kabul etme, olduğu gibi sevmeye; değiştirme, dönüştürme ya da yok etme çabasına girmeden sevmeyi öğrenme,
  - *Bütüncül bir yaklaşımla doğayı korumanın sadece evcil ve sevimli hayvanları korumaktan ibaret değil, bitkileri, yırtıcıları ve tüm diğer canlıları korumakla ilgili olduğunun bilincinin anlaşılması.
- b) Bilişsel yetenekleri artırır,
- c) Akademik başarıyı yükseltir,
  - *Enerjisini boşaltma imkanı bulan çocukların derslerine daha iyi konsantre olma imkanı bulması ve bunun sonucu olarak derslerdeki başarının artması,
  - *Doğanın içinde bulunmak yoluyla doğa bilimlerine duyulan merakı artırılması, araştırarak öğrenme alışkanlığının gelişmesi. Bunun yanı sıra doğa eğitimi yoluyla sahip olunan bilgilerin ilerleyen yaşlarda genel kültürü ve bilgi dağarcığı geniş bir bireyin altyapısını oluşturması,
  - *Takson, tür çeşitliliği, habitat, popülasyon gibi temel ekolojik tanımların canlı ve somut olarak gözlenebilmesi yoluyla fen bilimleri ile ilgili derslerin daha kolay kavranabilmesi.
- d) Dikkat eksikliği bozukluğu (Attention Deficit Disorder-ADD) semptomlarını azaltır,
- e) Fiziksel aktiviteleri artırır,
  - *Fiziksel enerjinin doğal ortamda, pozitif yönde değerlendirilmesi yoluyla çocuğun fiziksel şiddet ve kavga gibi olumsuz davranışlara yönelmesinin ciddi anlamda önlenmesi,

- *Uyku, beslenme, solunum gibi temel yaşamsal fonksiyonların daha kaliteli hale gelmesi.
- f) Beslenme alışkanlıklarını olumlu etkiler,
*Yapay ve hazır ürünlerden uzak bir beslenme alışkanlığının geliştirilmesi ile ilerleyen yaşlarda kanser, kalp hastalıkları gibi pek çok ölümcül hastalığa yakalanma olasılığının azaltılması,
*Kendi emeğiyle ürün yetiştirme ve bu ürünleri tüketerek doğadan faydalanma becerisinin kazanılması,
*Dengeli beslenme alışkanlıklarının küçük yaşta geliştirilmesi.
- g) Görme yeteneğini geliştirir,
- h) Sosyal ilişkileri güçlendirir,
*Paylaşımca bir yaklaşımla verilen doğa eğitimi yoluyla çocuklarda yardımlaşma olgusunun geliştirmesi ve ilerleyen yaşlarda temeli sağlam sosyal ilişkiler kurulması,
*Yardım istemenin güçsüzlük olmadığı, tam tersine toplumsal ilişkilerde insanın insandan yardım istemesinin en doğal ihtiyaç olduğu bilincinin kazandırılması.
- i) Öz disiplini geliştirir,
- j) Stresi azaltır.

2. Dünyadan Örnekler

Dünyanın hemen her bölgesinde özellikle okul öncesi eğitimin doğal alanlarda ve doğa tabanlı olarak verilmesine yönelik eğilimler güçlenmektedir. Aşağıda bu tür eğitimlerin uygulandığı farklı ülkelerden okul örnekleri verilmiştir:

Almanya

Waldkindergarten Ilmmünster (waki-ilmnuester.de)

Bavyera eyaletinde Münih kentinin yaklaşık 60 km kuzeyinde orman içerisinde kurulmuş olan anaokulu eğitim faaliyetlerinin çoğunu ormanda gerçekleştirmektedir. Okulun temel felsefesi düzenli olarak doğayı deneyimlemenin öğrencilere içsel bir denge ve stabilite kavuşturduğu yönündedir.

İskoçya

Secret Garden Outdoor Nursery (secretgardenoutdoor-nursery.co.uk)

2008 yılında kurulan okul eğitimlerinin tamamını haftada 4,5 gün olarak yaklaşık 10 hektar büyüklüğündeki ormanda gerçekleştirmekte ve öğrenciler genellikle haftada üç gün dörder saat bu eğitimlere katılmaktadır. Okul Nancy Ovens Award for Play "Outstanding Contribution to Play" ve Play Scotland's Best Practice in Action Award ödülleri kazanmıştır.

ABD

Brooklyn Forest School (brooklynforest.org)

2011 yılında faaliyetlerine başlayan okul Brooklyn gibi bütünüyle kentsel bir çevrede doğa eğitimini gerçekleştirmektedir. Okulun Prospect Park'ta üç Central Park'ta ise iki eğitim alanı bulunmakta ve eğitimler bu alanda yürütülmektedir.

Yeni Zelanda

Play and Learn Early Education Programmes (playandlearn.net.nz)

1995 yılından beri Auckland'da faaliyetlerini sürdüren okul çocukların zihinsel, fiziksel ve psikolojik gelişimlerini desteklemek üzere doğal alanlarda uygulanan ve Yeni Zelanda kültürüne uyarlanmış İskandinav modeli bir eğitim gerçekleştirmektedir.

İngiltere

Eastwood Forest School (eastwood.wandsworth.sch.uk/forest-school/)

Güneybatı Londra'da kurulmuş olan okul doğa tabanlı eğitimlerini University of Roehampton'un ormanlık alanlarında vermektedir.

Japonya

Marutanbo Forest Kindergarten

Japonya'nın batısında bütünüyle kentleşmiş Chizu bölgesinde faaliyet gösteren okulda öğrenciler esneklik, bağımsızlık ve birlikte hareket etme becerilerini geliştirmek amacıyla haftanın beş gününü civardaki dağlarda geçirmektedir.

3. Nasıl bir doğa eğitimi?

Erken yaştaki çocuklara uygulanan doğa eğitimi ya da doğa tabanlı eğitim onların gelişimsel durumlarına ve özelliklerine uygun olmalıdır. Verilen eğitim bir şeyler öğretmekten çok özgürce deneyimlemeye odaklanmalıdır. Özellikle doğayla ilgili sorunlardan bahsetmek bu yaştaki çocuklar için altından kalkamayacakları bir yük oluşturacak ve beklenen olumlu etkileri göstermeyecektir. O nedenle, anaokullarında verilen doğa eğitimi;

- Özgürce gözlemlemeye,
- Merak duygusunu uyandırmaya, soru sormayı teşvik etmeye,
- Neden-sonuç ilişkisi kurmaya,
- Dokunarak, koklayarak, görerek ve tadarak deneyimlemeye (uzman eğitimcilerin gözetiminde riskler elimine edilerek),
- Teoride öğrenilenleri pratikte uygulamaya,
- Bireysel olarak ya da grup halinde bir şeyler yapmaya ve
- Oyunlarla öğrenmeye dayanmalıdır.

4. Profesyonel çekimlerle geleceğe not düşmek!

Gerçekleştirilecek eğitimlerin uzman ekiplerce yapılacak çekimlerle kayıt altına alınması hem ebeveynlerin yapılan eğitim hakkında daha somut fikir sahibi olmasını sağlayacak hem de çocukların ve yakınlarının yıllar sonra izleyebileceği mükemmel birer hatıra dokümanı oluşmasına katkı yapacaktır.

Kayıt altına alınan eğitimlerin okul yöneticileri ve velilere sunulması, kişiler üzerinde güven duygusu oluşturacak, merak duygusu uyandıracak ve bu konuda bilinçlenmelerine katkı sağlayacaktır. Bununla birlikte kayıt altına alınan eğitimler sayesinde, ilerleyen dönemlerde çocukların gelişimleri ve doğa bilinçlerinin karşılaştırılabilmesi için veritabanı oluşturacaktır.

5. Örnek ders konuları

Magna Natura dersi açık ve doğal alanlarda gerçekleştiğinden bu alanların sunduğu olanaklara göre değişik konulara odaklanmaktadır. Bu konulardan bazı örnekler şunlardır:

- Yapraklar
- Çiçekler
- Tohumlar
- Ağaç kabukları
- Kuşlar
- Küçük memeliler
- Yırtıcı memeliler
- Evcil hayvanlar
- Sebze yetiştirme
- Toprak
- Balıklar
- Yüzen memeliler
- Garip hayvanlar
- Temel ekolojik kavramlar
- Temel ekosistem bilgisi
- Besin zinciri
- Su döngüsü
- Doğayı nasıl koruruz?

6. Ders mekanları

Magna Natura dersi dersin konusu ve eğitim kurumunun talep ve olanaklarına göre şu tür mekanlarda gerçekleştirilebilir:

- Okul bahçeleri
- Semt parkları
- Kent parkları ve kentsel yeşil alanlar

- Kent koruları
- Kent ormanları
- Civar ormanlık alanlar
- Diğer doğal alanlar (kumsallar, dere kenarları, ayırılıklar vb.)
- Botanik bahçeleri
- Doğa ile ilgili müze ve sergiler
- Hava durumu ve diğer koşulların açık alana çıkmaya olanak tanımadığı koşullarda sınıflar

7. Ulaştırma ve yeme-içme hizmetleri

Magna Natura ve diğer programlarımızda öğrenciler ve katılımcıların ders-eğitim-gezi mekanlarına ulaşımı ile yeme-içme ihtiyaçları sektörün elit kuruluşlarından Bukla Tur kalitesi ve güvencesi ile karşılanmaktadır. Ancak eğitim kurumları isterlerse bu hizmetleri kendi olanakları ile de sağlayabilmektedir.

8. Ders paketi seçenekleri

Kurumsal hedef ve olanaklar doğrultusunda Magna Natura dersi şu alternatif paketlerle sunulabilmektedir.

- a) Tek ders seçeneği: Seçilen bir konu ile ilgili olarak bir defaya mahsus eğitim.
- b) Aylık ders paketi: Haftada birer ders olmak üzere dört dersten oluşan seçenek.
- c) İki aylık ders paketi: Haftada birer ders olmak üzere sekiz dersten oluşan seçenek.
- d) Yarıyıl ders paketi: Haftada birer veya on beş günde birer ders olmak üzere bir yarıyıl boyunca süren seçenek.
- e) Yıllık ders paketi: Haftada birer veya on beş günde birer ders olmak üzere bütün yıl boyunca süren seçenek.
- f) Eğitim kurumlarının talepleri doğrultusunda hazırlanan alternatif ders paketleri.

9. Veli katılımlı programlar

Magna Natura dersleri velilerin ve öğrencilerin birlikte katılımıyla da organize edilebilmektedir. Hafta sonları ve diğer tatil günlerinde gerçekleştirilen tam günlük (10.00-16.00) bu dersler İstanbul sınırları içerisindeki doğal alanlarda tek günlük olarak ve yakın kentlerin doğal alanlarında iki günlük olarak gerçekleştirilmektedir.

10. Diğer programlar

Magna Natura doğa eğitimi istenildiği durumlarda daha st yaş grubu (ilkokul, ortaokul ve lise) ğrencileri için de uyarlanmakta ve talepler doğrultusunda değişik versiyonlarla uygulanmaktadır.

11. Neden biz?

Magna Natura, Oksijen Ormancılık ve Peyzaj tarafından anaokulları için özel olarak geliştirilmiş doğa eğitimi modelidir. Bu model iki yıldır bir anaokulunda başarıyla uygulanmaktadır ve alınan geri dönüşler sayesinde kusursuz bir hale getirilmiştir.

Doğa eğitimi, anaokullarının çocuk gelişimi konusundaki uzman kadrolarının gözetiminde doğa bilimleri konusunda uzman kişilerce verilmelidir. Böylelikle çift yönlü başarı sağlanması mümkün olur. Oksijen Ormancılık ve Peyzaj Magna Natura eğitimini doğa bilimleri konusunda uzman orman mühendisleri ve peyzaj mimarları aracılığıyla gerçekleştirmektedir.

Diğer yandan Oksijen Ormancılık ve Peyzaj erken çocukluk dönemi doğa eğitimi konusunda dünyadaki en büyük küresel organizasyon olan Natural Start Alliance'ın Türkiye'deki tek üyesidir (detaylı bilgi için <https://naturalstart.org> adresinden bilgi alınabilir).

Bu projenin bir diğer kurumsal ortağı olan Şarküteri Prodüksiyon ekibi genç, dinamik ve konusunun uzmanı profesyonellerden oluşmaktadır. 20 yıllık televizyonculuk ve belgeselcilik deneyimi olan bu ekip, sektörde ses getirmiş sayısız projenin mimarıdır:

- Türk televizyonlarındaki en uzun soluklu belgesel programı HABERCİ...
- 24 saat yayın yapan Türkiye'nin ilk yerli bilgi ve belge kanalı İZ TV...
- Türkiye'nin HD kalitesinde ilk üç boyutlu yapımı, *İstanbul'a Dokun...*
- Yeni nesil 3D HD teknolojisiyle çekilmiş ilk belgesel serisi: *Karada / Havada / Suda...*
- Nike, Efes Pilsen, Anadolu Efes Spor Kulübü, Frito-Lay, Anadolu Sigorta, Turkcell, Toros Tarım, UNDP, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı, WWF-Türkiye, Petrol ofisi, Bechtel-ENKA, Shell, Toyota, Sabiha Gökçen Havalimanı, Çanakkale Seramik, TNet, Avea, ING Bank, Henkel gibi dünya markaları için sektörde ses getiren 1500'e yakın reklam, kurumsal tanıtım ve belgesel film...
- Yabancı yayın kuruluşları ve uluslararası belgesel kanalları (National Geographic, Discovery Channel, BBC, ABC, SBS, ARTE, ZDF...) ile ortak yapımlar...
- Üst düzey 3D animasyon, grafik, ve kanal kimliği projeleri...
- Avrupa fonları, Birleşmiş Milletler ve TC Kültür Bakanlığı destekli filmler...
- Türkiye'nin arkeolojik ören yerlerinden sualtı zenginliklerine, keşfedilmemiş doğal güzelliklerinden yaban hayatı görüntülerine en derinlikli ve kapsamlı görsel arşivi...
- Uluslararası yapımcı ve dağıtımçıların işbirliğiyle yurtdışında piyasaya sunulan DVD serileri...
- Ulusal ve uluslararası festivallerde alınmış **ödüller** (Uluslararası Hotbird en iyi belgesel kanalı ödülü, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Sedat Simavi TV ödülleri, Uluslararası El Cezire Film Festivali, TRT belgesel yarışması, Çin Sichuan Festivali, Marsilya Uluslararası Sualtı Görüntüleme Festivali...)

Magna Natura doğa eğitiminin ulaştırma ve yeme-içme hizmetlerinden sorumlu olan Bukla Tur ise 2000 yılında kurulmuş sektörün lider kuruluşlarından biridir. Bukla Tur Yazılı çizili kuralları olmayan, altına imza attığımız sözleşmeleri olmayan ama inandığı Şeyler olan, her Őeyden önce doğaya ve doğada yaşayan canlıların yaşam hakkına inanan, insanların eşitliğine inanan, emeiğin kutsallığına inanan, hukuğa, demokrasiye inanan bir organizasyon. Her türlü cinsiyet, etnik, ve dini ayrımcılığı, ırklığı, nefret söylemlerini, zümreleri ve evrensel değerlere uymayan herŐeyi reddediyor Bukla Tur ve güzel insanların yaşadığı güzel bir gezegen arzuluyor. Tam da Magna Natura doğa eğitiminin temel felsefesine uygun olarak.